

ขมยา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้วมันเป็น
สัจจะเป็นความจริง เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดง
ธรรมไม่ว่า เทวดา อินทร์ พรหมส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป นั่นเป็นการยืนยัน โลกจิตวิญญาณกับโลก
มนุษย์

โลกมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมี
ดวงตาเห็นธรรม เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ จักรได้เคลื่อนแล้ว สัจธรรมนี้ได้ประกาศแล้ว สิ่งที่มีด
บอด คนมีอำนาจวาสนาจะได้มีหูมีตาใจ แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเป็นผู้พยากรณ์ในสมัยพุทธกาล ใช่ ไม่ใช่

ถ้าไม่ใช่ๆ ให้เข้าไปเที่ยวป่าช้า ตัวเองหลงระเห็จ หลงในความรู้สึกของตน คิดว่าตัวเอง
เป็นธรรมๆ ใจ พอเข้าไปเที่ยวป่าช้าขึ้นมา เวลาไปเที่ยวป่าช้ากลัวผี ทำไม่จิตมันสั่นไหว ถ้าจิตมัน
สั่นไหวมันไม่ใช่ ถ้าไม่ใช่มันก็รู้ตัวขึ้นมาไง ถ้ารู้ตัวขึ้นมา สิ่งนั้นเขารู้ตัวของเขามันขึ้นมาโดยตัวของ
เขาเอง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าใช่ๆ นะ สงบระงับ สิ้นสงสัย สิ้นกิเลส สิ้น
ทุกข์

นี่พระพุทธศาสนาใจ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาผู้ประกาศธรรมๆ ใจ ถ้าหัวใจมันโลโครก มหาโจร มันหวังผลประโยชน์ทั้งนั้นนะ มัน
ไม่ได้หวังเพื่อใคร

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์เพื่อหัวใจของเขา แล้วหัวใจของเขา ให้เขาฉลาดของเขาขึ้นมา ถ้าเขาฉลาดของเขาขึ้นมา เขามีอำนาจวาสนาของเขา เขาทำใจของเขาให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

ถึงที่สุดแห่งทุกข์นะ วิมุตติสุขๆ จบครับ ในโลกนี้มีอะไร โลกก็เรื่องของโลกใจ แต่โดยธรรมชาติเกิดเป็นมนุษย์ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตแบบผู้ที่มีอำนาจวาสนา มีสติปัญญา มันชั่วคราว ของใช้ชั่วคราวเท่านั้นนะ มันไม่วิเศษวิโส ไม่มีอะไรยั่งยืนหรอก

แต่ด้วยธรรมชาติไง นี่ไง เวลากินข้าวๆ กินดิน เพราะข้าวมันเกิดจากดิน ร่างกาย ดิน น้ำ ลม ไฟ มันก็ต้องอาศัยปัจจัยเครื่องอาศัยของโลกเขาอยู่ ถ้าอยู่แล้ว เวลาหมดอายุขัยไปไง มันก็กลับไปสู่ธรรมชาติของมัน ร่างกายที่เอาไปฝังแล้วมันก็กลายเป็นดินนั่นแหละ มันกลับไปเป็นธาตุ ๔ ใจ แล้วหัวใจไปไหน

หัวใจไปไหน หัวใจไปไหน

ที่มีอำนาจวาสนา เห็นไหม เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เรามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเพื่อให้มันฝึกหัดให้มันเป็นเนื้อเดียวกัน อย่างเช่น พุทธที่แรก พุทธกับเราขัดแย้งกันมาก ว่าพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทำไมมันพุทธโง่ไม่ได้ ทำไมมันพุทธโง่แล้วมันเครียด

เวลาถ้ามีอำนาจวาสนา ฝึกหัดบังคับๆ บังคับอะไร บังคับให้อึดตัวต่อต้าน ให้อวิชชา ให้มารมันเบียดตัวลงๆ พอมันเบียดตัวลง พุทธโ เออ! คล่องตัว เห็นไหม

พุทธ สิ่งที่เราพุทธครั้งแรกกับหัวใจของเรามันเข้ากันไม่ได้ เวลามันเป็นจริงเป็นจัง ขึ้นมามันเข้ากันได้ พุทธๆ จนตัวมันเป็นพุทธโง่เสียเอง มันพุทธโง่ไม่ได้ ตัวมันเป็นพุทธโง่เสียเอง สักแต่ว่าปรากฏ สักแต่ว่าเป็นผู้รู้ นั่นนะตัวจริง นี่เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม

นี่เหมือนกัน ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ กลับไปสู่ธรรมชาติ หัวใจที่มันเป็นพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามันเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานจริง มันวางอารมณ์โลก อารมณ์ที่มารมันใช้ อารมณ์ที่มารมันใช้ฟาดฟันหัวใจเรา แล้วเราไปคบอารมณ์ แล้วมีอวิชชาที่มันฟาดฟันหัวใจของเรา แล้วกลายเป็นสหายกัน กลายเป็นเกลอกัน กลายเป็นบัดดี้อยู่อย่างนั้นนะ แต่มันไม่ใช่ ไม่ใช่ตัวจริงใจ

ไม่ใช่ตัวจริงเพราะอะไร

พุทโธๆ พุทโธจนพุทโธหาย พุทโธมันหายไปนะ มันหายไปด้วยสติสัมปชัญญะ มันหายไปโดยการรู้การเห็น ไม่ใช่แบบพวกเปรต

ไอ้พวกเราพุทโธหาย หายมันทิ้งหาย มันลืมหาย มันไม่รู้เท่าทันหาย มันนั่งหลับหาย

หายจริงหรือ

เขาพุทโธหายๆ ญาก็หายด้วย หายโดยที่ญไม่รู้เรื่อง

แล้วพุทโธหายๆ

หาย นั่งน้ำลายไหลยืดนั้นนะหาย น้ำลายนั้นนะ จีวรเปียกชกอยู่นั้นนะหาย

แต่พุทโธๆ จนพุทโธกับจิตเป็นเนื้อเดียวกัน มันพุทโธไม่ได้เพราะมันเป็นหนึ่ง มันไม่ใช่สอง เห็นไหม ผู้รู้กับสิ่งถูกรู้มันเป็นสอง เราเห็นอายตนะกระทบ เราถึงรู้ว่าเย็น ร้อน อ่อน แข็ง แต่ถ้าตัวมัน มันไม่เป็นของกระทบ ของเป็นสอง ของเป็นหนึ่ง แล้วหนึ่งเป็นอย่างไร

หนึ่งก็จิตของเราใจ

ไอ้เนื้อมันหนึ่งไหม พุงช่าน คิดไปร้อยแปด หนึ่ง คิดไปรอบโลกอย่างนี้ยังหนึ่ง หนึ่งได้อย่างไร

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันต้องมีสติปัญญา พอมีสติมีปัญญารู้ขึ้นมาแล้ว สิ่งใดที่มันฟาดมันฟัน มันทำลายเรา มันทำลายนะ ก็เลสเรามันทำลายเรา ทำลายตรงไหน

ทำลายตรงที่เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนา เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ๆ แล้วอริยทรัพย์ไปคลุกกับขี้ ขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลง ไปคลุกอยู่กับขี้ สิ่งที่มีคุณค่าไปคลุกอยู่กับขี้ไง แล้วเวลาพุทโธๆ มันลอยออกมาจากขี้ไง ลอยออกมาจากขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลงไง จนมันเป็นตัวมันเองไง

แต่มันตัวมันเองชั่วคราวเพราะสัมมาสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เพราะมันไม่มีมรรค ถ้ามันมีมรรค มันมีวิปัสสนา สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานคือสติปัญญาที่มันแทงทะลุรู้แจ้ง สังโยชน์ ๑๐ ขาดไป

สังโยชน์ ๑๐ เชี่ยวานะ ใ้ฉันนี้แค่ตัวมันเองยังไม่รู้จัก แล้วมันจะไปรู้จักสังโยชน์ได้อย่างไร

เวลาสังโยชน์ขาด โอ้โฮ! โอ้โฮ! นี่ไง อริยบุคคล พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย สิ่งที่เราเคารพบูชา เรานับถือ แล้วเราพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

หลงตามหาบัวสีนิกิเลส เห็นไหม พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ความเป็นหนึ่งในใจของตน

มันมารวมกันได้ยังไง มันรู้ได้อย่างไร

มันรู้ได้ด้วยปัจจัยที่ตั้ง สันติปฏิริโก มันรู้ด้วยสัจจะความจริง ความมหัศจรรย์ในใจของตน แล้วมันเป็นสมบัติของตน เห็นไหม เทศนาว่าการไปใจ โอ้พวกเปรตมันก็ “พุทฺธ ธรรม สงฆ์ รวมเป็นหนึ่งใจเรา”

ใจที่ปากใจ ใจที่ลิ้นสองแฉก ใจที่กะล่อน หลอกตัวเองแล้วหลอกคนอื่น

แต่ถ้ามันเป็นของครูบาอาจารย์ของหลวงตาพระมหาบัวนะ ท่านเป็นหนึ่งแล้วเจียบ ไม่บอกใคร

สมัยที่ยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติฯ ใครพูดถึงมรรคผล ตบปาก ตบปาก ถ้าจริงมันจริงในใจ มันจริง จริงชัดๆ อันนั้น มันไม่ได้จริงที่ปาก โอ้ลิ้นสองแฉก

ถ้าเราเป็นสัจจะเป็นความจริงของเรา เราพยายามฝึกฝนของเรา เห็นไหม เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยเขาไปโรงพยาบาล หมอฉีดยา หมอให้ยา เจ็บปวดทั้งนั้นนะ แต่เพื่อการหายของโรค โอ้เรา เรากินยาตำรับแผนไทย มันขมมันขื่น ขมเป็นยา

ใ้ฉันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเพื่อกดหวักิเลสมันลง ถ้ากดหวักิเลสมันลง นั่นคือสัมมาสมาธิ พอกิเลสมันสงบตัวลง มันถึงเป็นความสงบสุขได้

ไอ้ที่มันไม่เป็นความสงบสุขเพราะมันเสวยอารมณ์ มันเพ่นมันพ่าน มันถึงไม่สงบสุข สิ่งที่ไม่สงบสุข เวลามันขมมันขึ้น มันต้องมีการกระทำ เริ่มต้นปฏิบัติต้องบังคับ

“ปฏิบัติธรรมต้องสบาย ปฏิบัติธรรมต้องสะดวก”

แม่งอยู่ในห้องแอร์ ไอ้โฮ! แม่งนอนจมกันอยู่นั่นละ ปฏิบัติธรรม ต้องสบาย ปฏิบัติธรรม ต้องสุข

สุขก็ดูเย็นใจ แซ่ แซ่แข็ง

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา เรากินยา ถ้ามันจะขึ้น มันจะขม มันจะสิ่งใดนะ ถ้ามันหาย หายป่วย ถ้ามันดีขึ้น ดีขึ้นนะ

อาการปวดกาย อาการวิตกกังวล อาการทุกขีรอน ขับเคลื่อนสิ่งใดไม่ได้เลย มีแต่สายตาเรียกร้องให้คนมาอุปัฏฐาก แต่ถึงเวลานะ ถ้ามันกินยา มันขึ้นมันขมขนาดไหน มันขับไล่ ขับเหี่ยว ขับโคล ขับไข่ ขับสิ่งเป็นพิษออกจากร่างกาย มันจะขมมันจะขึ้นขนาดไหน เราก็ต้องกลืน

กินยาง่าย ๆ คนกินยาง่ายกินได้ไหม อย่างเรากินได้ทั้งนั้นนะ ขอให้รู้ว่ามันเป็นยา กินได้ทั้งนั้นนะ อะไรก็กินได้

แต่ไอ้พวกที่ว่ารื่นเริง ปล่อยปละละเลย อะไรก็ไม่ได้สักอย่าง ฆูนกไม่ได้ นีก็ไม่ได้ ฆูนกไม่ได้ เพราะอะไร เพราะบวชแล้วเป็นเทวดา บวชแล้วพอมีสติขึ้นมา เทวดาตัวเขียวๆ เลย ทั้งๆ ที่ขี้เหมีนเหมีนเดิม

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ หัวใจมันสูงส่ง ขมขึ้นขนาดไหนก็บังคับให้มันเป็นจริงขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมันจะไปกำจัดกิเลสไป ความเคยเนื้อเคยตัว เคยชิน เคยชินชาหน้าด้าน มันก็ชินชาหน้าด้านอยู่อย่างนั้นนะ ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา มันชักเริ่มอาย ๆ นะ เอ๊ะ! ไอ้เนี่ยมันผิดนี้หว่า ไอ้เนี่ยมันไม่ใช่ มันไม่ควรทำ

แต่ก่อนมันหน้าด้าน มันทำของมันได้ทั้งนั้นนะ แต่พอมันกินยาเข้าไป ขม กินยากี่สัปดาห์ ความมั่นคง ศีล สมาธิ ปัญญา เวลามันกินเข้าไป มันขึ้นมันขม มันขึ้นขมเพราะอะไร มันขัดใจใจ

ไม่ได้ตั้งใจสักอย่าง ใ้ได้ตั้งใจคืออนันนรกจกเปรตทั้งนั้นนะ จะเอาให้ได้ตั้งใจอย่างนรกจกเปรต
หน้าด้าน ลงโลก

แต่ถ้ามันจริง มันขึ้นมันขมนะ เพราะกิเลสมันอยากไ้ อยากจะให้เขายกย่องสรรเสริญ
อยากจะให้เขาคุ่มครองดูแล

ใครจะคุ่มครองดูแลใครได้ หายใจเข้าไม่ออกก็ตาย หายใจออกไม่เข้าก็ตาย สิ่งที่จะดูแล
ได้ ลมหายใจเราต่างหาก ถ้าเป็นธรรมๆ ก็สติปัญญาของเราต่างหาก สติปัญญาของเรามัน
คุ่มครองหัวใจของเรา แล้วมันฝึกหัดหัวใจของเราให้เข้มแข็งขึ้นมา

เวลาเข้มแข็งขึ้นมาแล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เกิดปัญญาขึ้นมา ไ้โฮ! ไ้โฮ! นะ เพราะ
อะไร เพราะอวิชชาคือความไม่รู้ แล้วมันรู้มันเห็นเข้า ไ้โฮ! ไ้โฮ! นะ โอ! เรายนี้ทำผิดพลาดมา
มาก แหม! เราไม่ควรทำอย่างนั้นเลย โอ! มันทำไปแล้ว

เวรกรรมทั้งนั้นนะ กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา ทำอะไรมา มันเป็นกรรมทั้งสิ้น

แล้วทำอย่างไรละ

ก็แก้ไขไปเท่าที่จะทำได้ อาบัติเบาๆ ก็ปลงอาบัติชะ อาบัตินักก็ต้องอยู่เวรอยู่กรรมไป
ถ้าตาลยอดด้วนก็จบเลย จบเพราะอะไร มรรคผลนิพพานไม่ต้องพูดถึง ยิ่งภาวนาไปยังอันตู่ ยิ่ง
ภาวนาไปยังหัวดิงลงนรกเลย

พุทโธหาย หายน้ำลายไหลยืดอยู่นั้นนะ กรนเลย หายจนกรนคร่อกๆ พุทโธหาย มันไร้
สาระมากๆ เลย

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาะ พุทโธหายนี่มันรวมใหญ่ สักแต่ว่าปรากฏ ไ้โฮ! มหัตศจรรย์
ถ้าอยู่อย่างปกติได้ ไม่ต้องอาศัยสิ่งใดเลย อยากอยู่อย่างนี้ แต่มันเป็นไปไม่ได้

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ สพุเพ ฐมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลาย
ต้องเป็นอนัตตา คีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญารักษามันดีงาม มันก็เข้มข้น เวลามัน
แปรปรวนขึ้นมา มันก็เสื่อมสภาพไป มันไหลออกมา เห็นไหม มันต้องชำนาญในวสีไ้ ชำนาญใน

การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาใน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ รักษาที่เหตุนี้ใน ผลของมันคือจิตสงบสุขใจ เห็นไหม ขมเป็นยา

ไฉนก็ไม่ได้ ไฉนก็ไม่ได้ ไม่ได้เพราะมันจะตามใจกิเลส ไม่ได้ๆ เพราะมันจะไปกว้านเอา ฟืนเอาไฟมาเผาเรา ถ้าเราหักห้ามการกระทำนี้ใน มันไม่ไปกว้านเอาฟืนเอาไฟมา ตัวเองก็สงบ สุขใจ

ไฉ่ไม่ได้ๆ ไม่ได้เพราะมันไม่เป็นประโยชน์ ไม่ได้ๆ เพราะเอามาแล้วมันเป็นฟืนเป็นไฟ แต่ ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาใน ไม่ได้ๆ ให้มันเห็นโทษของมันใน มันก็ไม่ส่งออก อากาของมันก็ ไม่ไปยึดไปเหนี่ยวข้างนอก มันก็กลับมาที่เป็นตัวของมัน

ไฉ่ที่มันไม่ได้ๆ มันส่งออกไปใน มันจะไปคว่ำเอาเลยใน วิมานเป็นของกู ภู่นเป็นของกู ยึด มันถือมันไปหมด ทุกข์เจียนตาย

ฟังเขาปฏิบัติในะ คนนั้นไปเที่ยวสวรรค์ คนนั้นจะไปโปรดเปรตโปรดผี ไฉ่เราก็อยากจะ เป็นอย่างนั้น เวลาหลับหูหลับตาไปมันหลงใน เห็นผีเห็นนางมา โอ้ย! ตื่นตกใจจนสติขาดเป็น บ้าเป็นบอได้เลย

ขมเป็นยา บังคับไว้ บังคับจิตของเราไว้ด้วยสติด้วยปัญญา ถ้าตัวมันเองสงบสุขนะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แสง ความรับรู้ต่างๆ เกิดจากผู้รู้ทั้งสิ้น แล้วผู้รู้มีสติปัญญาเข้ามาถึงตัวมันเอง เห็นไหม ขมเป็นยาๆ ขมเป็นยาคือการรักษา การดูแลเพื่อจะเข้าสู่ฐาน สู้สัจจะความจริงใน นิปฏิสันิจิตใน ภาวสวะใน ภพ

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตใครจิตมัน เกิดก็ภพก็ชาติ เวรกรรมมันสะสมอยู่จน เกิดเป็นพันธกรรมของจิต ถ้าไม่เป็นพันธกรรมของจิต พระอรหันต์แต่ละประเภททำไมแตกต่างกัน

พระอรหันต์ พระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์ไม่มีประเภทไหนหรอก พระอรหันต์มีแต่ สิ้นกิเลส แต่อำนาจวาสนาที่ กุศลลา ฆมฺมา อกุศลลา ฆมฺมา นั้นต่างหากที่ได้สร้างมาให้มันแตกต่างกัน

กันไป พอมันแตกต่างกันไปนะ พระอรหันต์ถึงแต่ละประเภทๆ ที่ได้สร้างบุญกุศลของท่านมา นี่ พันธุกรรมของจิตแต่ละดวงใจ

แล้วจิตของแต่ละดวง แล้วปัจจุบันนี้จิตของเราเป็นไง ถ้าจิตของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เรามีกายกับใจๆ นี่ไง มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา ออก ฝึกหัด ออกบวช ออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

ถ้าเริ่มต้น บังคับๆ บังคับให้มันบริกรรม บังคับให้มันออกกำลังกาย บังคับให้จิตมัน แสดงตัว บังคับให้จิตมันเข้มแข็งขึ้นมา แล้วจิตมันเข้มแข็งขึ้นมา

ร่างกายเข้มแข็งขึ้นมามีแต่กล้ามเนื้อ จิตมันเข้มแข็งขึ้นมานี้อ่อนนุ่มไปหมดเลย จิตยิ่ง เข้มแข็งนะ โอ้ย! มันละเอียดละเอียดไปหมดเลย แล้วเป็นอิสระด้วย เพราะอะไร เพราะมันไม่เสวย อารมณ์

ถ้ามันเสวยอารมณ์มันก็คิดไป มันเสวยอารมณ์มันก็หยาบไป มันก็ส่งออกไป มันหดเข้ามา เป็นตัวของมันเอง เห็นไหม พอเป็นตัวของมันเอง ให้มันเป็นข้อเท็จจริง เวลามันเป็นข้อเท็จจริง ขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มีไป ถ้ามันเป็นตัวของมันเอง มันไม่แผดไม่เอา

ไอ้เมื่อก่อนมันโง่ กลัวจะไม่รู้ กลัวจะไม่มีปัญญา ไปกว้านมาเผาตัวเองเลย สมบัติของ เขาก็ไปจำของเขามา แล้วก็จำไว้เป็นสัญญา สัญญามันก็ขั้น ๕ ใจ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ความคิด ความปรุง ความแต่งก็เป็นสังขาร ไอ้จำๆ ไอ้สัญญานั้นก็เป็นสัญญา แล้ว สัญญามันเป็นจิตตรงไหน

นี่มันไปกว้านเอามาแล้วก็มาเป็นก้างขวางหัวใจนี้ไว้ ขวางไว้อย่างนั้นนะสัญญา มัน ต้องเป็นอย่างนี้ๆ แล้วมันเป็นไหม เวลาสงบเป็นอย่างที่เ็งคิดหรือเปล่า ไม่เห็นเป็น เวลามัน เป็น เป็นตัวของมันเอง

เป็นตัวมันเองเพราะอะไร

อำนาจวาสนาของคน ใครสร้างเวรสร้างกรรมมากน้อยขนาดไหน คนทำคุณงาม ความดีสะสมมามากยิ่งใหญ่อไ้ไรนะ ทำมาแค่นี้ แล้วมันสงบได้มันก็บุญกุศลของตัวเองแล้ว จะไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใดเลยก็ขอให้มันสงบสุขตามความเป็นจริง

ถ้ามันสงบสุขตามความเป็นจริงแล้ว ถ้ามันออกธู้ออกเห็นไว้ ต้องมีสติยังไว้ตลอด รั้งไว้ๆ อย่าให้ไป ถ้าไปแล้ว มันใช้พลังงานแล้วเดี๋ยวมันก็เสื่อม มันใช้พลังงานแล้วเดี๋ยวมันก็เบาลงไป เบาลง หัวใจมันก็เหลวไหลไปไง

ถ้าคนฉลาดไม่เอา ภูเหิน้อยเกือบตาย แล้วภูจะมาปล่อยปลະละเลยให้มันไหลไปตาม กิเลสได้อย่างไร ก็รักษาไว้ รักษาไว้จนถ้ามันมีกำลัง มีกำลังนุ่มไป ถ้านุ่มไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงนะ ถ้าเห็นนะ

เพราะเห็น เห็นอะไร

ถ้าเห็น มันเห็นกิเลสด้วย

กิเลสเป็นนามธรรม อาศัยบนภวสวะ หลวงตาพระมหาบัวใจ เวลาท่านฝึกหัดปฏิบัติ ธรรมะอยู่ปากตายๆ แล้วเวลามันจะเป็นจะตาย ท่านไม่กลัวตาย แล้วท่านก็ปฏิบัติของท่านด้วย กำลังของท่าน เวลาถึงที่สุดท่านบอกเลย กิเลสตาย เราไม่ตาย

เห็นไหม มันอาศัยใจเราอยู่ไง มันอาศัยใจเราอยู่

หลวงปู่มั่นใจ กิเลส อวิชชาอยู่ที่ฐิติจิต อยู่ภวสวะ อยู่ที่จิตได้สำนึกนั้น

เวลาพิจารณาไป ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริง บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ มันจะไปถึงภวสวะ จะไปถึงภพไหม

ไปถึงภพอะไร

เพราะที่ภวสวะที่ภพ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารฯ สงฺขารฯ ปจฺจยา วิญญฺญาณํ มันเป็นปัจจยา การ เวลาหายๆ มันเป็นขันธ มันเป็นกอง มันหายบอกว่าเยอะเลย ใจเลยเวลาฝึกหัดปฏิบัติเข้าไป สติปัญญามันก็ไล่กัน ถ้ามันเป็นมรรคเป็นผลไป เวลามันเข้าไปถึงที่อยู่ของอวิชชา มันผ่องใส มันแว้งว้าง นั่นละอวิชชาทั้งนั้นนะ ถ้ามันจะเข้าไปตามความเป็นจริงใจ

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาจิตสงบแล้วมันก็สว่าง มันก็มีอาการ ใสนี้มันแค่อาการ ของจิต มันไม่ใช่ตัวจิต ถ้าตัวจิตๆ ที่มันสว่างโพล่งในตัวของมันเองนั้นนะ นั่นนะตัวจิต แล้วตัวจิต ตัวฝึกหัดปฏิบัติไป

นี่ไง ถ้าการฝึกหัดปฏิบัติ ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ถ้าเป็นยา ขมทั้งนั้นนะ
ถ้าเป็นยา มันเป็นยาขม ยาขม เติณจงกรม นั่งสมาธิภาวนา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านเทศน์ว่า การนั่ง ถ้าย้อนไปถึงแรง
ความเพียร โอ้! มันทำได้อย่างไร

๒๒

ท่านบอกว่าทำได้ยังไง โอ้โฮ! มันแบบว่ามันสะดวกชีวิตทั้งนั้นนะ

แต่สำหรับเราที่เราพิจารณาของเราเองนะ ได้ ได้เพราะมันมีวิชาไง ได้เพราะมันมี
กิเลสไง ได้เพราะมันเป็นคนป่วยไง

คนป่วยมันมีไข้ คนป่วยมันป่วย ถ้าป่วยแล้วรักษาให้มันกลับมาเป็นปกติ แล้วเป็นปกติ ไม่ป่วย เราจะต้องไปทำอย่างนั้นหรือ อู้ฮู! อู้ฮู! เลยนะ เวลาพิจารณาย้อนหลังไป

แต่พวกเราพวกที่ฝึกหัดปฏิบัติไง ถ้าปฏิบัติแล้วเอาหัวใจไว้ในอำนาจของตนได้ สารุ มันก็มีความสุขพออยู่ได้ เวลาทำสมาธิได้นี้พออยู่พอกินใจ แต่ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนานะ จะฆ่าจะแกงกัน ว่าอย่างนั้นเลย มันจะฆ่าจะแกงกิเลส ถ้าไม่ฆ่าไม่แกง กิเลสมันจะหลุดไปจากใจได้อย่างไร

แล้วหลวงตาพระมหาบัวเวลาถึงที่สุด ก็เลิกลาย เราไม่ตาย

มันถึงอาศัยอยู่กับจิต แต่มันอยู่อาศัยกันมาตั้งแต่ยุคไหนดสมัยไหนไม่รู้ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มีปลาย มันอยู่คู่กันมา มันสร้างสมกันมา
มันขับเคลื่อนมา มาด้วยกัน

แล้วถ้าเรายังอ่อนแอ ขมเป็นยาๆ เราไม่กล้าเตะ เราไม่กล้าตอง เราไม่กล้าทำสิ่งใดเลย มันก็จะอยู่คู่กันตลอดไป เพราะบุญและบาป บุญและบาปเป็นอมิต เป็นสิ่งที่ผูกพันอยู่กับหัวใจนั้น

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาฯ ดับทุกข์ นิโรธ ด้วยมรรค ๘ ด้วยวิธีการประพจน์
ปฏิบัติมรรค ๘ ในพระพุทธศาสนา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

บุญ ถ้ามีบุญมีกุศลมา มันก็สร้างอำนาจวาสนามา ว่าฝึกหัดปฏิบัติแล้วมันจะได้ลิ้มรสของธรรม สติธรรม สมาธิ ปัญญาธรรม ฝึกหัดปฏิบัติไป เดินจงกรมพิจารณาเลย สติเป็นอย่างไร อ้อ! นิสิต สมาธิจะเป็นอย่างนี้ สติมีรสชาติอย่างไร สมาธิมีรสชาติอย่างไร เวลาปัญญามันเกิด มรรคมันเกิด ใสโฮ! นิสิตของธรรม

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง

รสของธรรม แล้วธรรมรสชาติในแผนกใด ในอย่างไรใด แล้วเวลาพิจารณาไป เวลาธรรมจักรมันเคลื่อน เวลามันเคลื่อนขึ้นมา มรรคสามัคคี มรรครวมกันสามัคคี รวมกันสมุจเฉท ปหาน เวลามันดับทุกข์ มันรู้มันเห็นหมดละ

ต้องรู้ต้องเห็นโดยตนเอง

ถ้าไม่รู้ไม่เห็นโดยตนเอง ก็เลสมันอยู่กับใจ ก็เลสมันอยู่ที่จิตได้สำนึกของเรานี้ แล้วเวลาพิจารณาไป เวลาสิ่งที่จะไปชำระล้างก็มรรคอริยสัจจนี้ไง

เวลามันสัจจะความจริง เวลามันปล่อยวางๆ ปล่อยวางนี้มันเป็นการสมดุลกันระหว่าง การพิจารณา มันเข้าใจกันมันก็วาง มันไม่มีเหตุไม่มีผลไง มันไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันไม่ชำระล้างอะไรกัน เพียงแต่แยกกันจากไป

แต่พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลามันขาด มึงตาย ตายชัดๆ ก็เลสตายคนเดียว ยถาภูตัง เกิดญาณทัสสะ เกิดความรู้ เกิดความเห็นอยู่ที่จิตนั้นนะ

ขมเป็นยา เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเป็นความทุกข์ความยากทั้งนั้น ความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ

งาน ทำงานสิ่งใดก็เหน็ดเหนื่อยทั้งนั้นนะ งานทางโลกเขาก็แสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัย เพื่อดำรงชีวิต งานทางธรรม งานทางธรรมเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาไม่ได้อะไรเลย ได้สติ จิตใจผ่องแผ้ว เดินจงกรมแล้ว ใสโฮ! ปลอดโปร่ง ชีวิตยอดเยี่ยม สัมกับความเป็นพระ

พระมันต้องมีคุณสมบัติ มีเหตุมีผลในใจของตน แล้วพิจารณาเป็นขั้นเป็นตอน เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา หัวใจเยียม เยียม แล้วเยียมนิ่งๆ ด้วยนะ แล้วต้องเป็นผู้ฉลาด ไม่โง่ ไม่

พูด ถ้าพูดไปแล้วมันวิตกกังวล มันออก พลังงานมันไปกับเขา ไร้สาระ ครูบาอาจารย์ที่เป็น
ธรรมๆ นะ เดินจงกรมแล้วก้มหน้าด้วย เดินสวนกับใครไม่เห็น ไม่รู้ ไม่สนใจของตัวเอง

ไอ้ที่ว่าเดินมานี้อาจหาญเลยนะ “ใครอยากฟังธรรม จะโปรด แสดงธรรม” ไร้สาระ มัน
เป็นไปไม่ได้

ขมเป็นยา หวานเป็นลม ขมเป็นยา ไอ้ที่ว่าหวานล่อมมันนะ มันนะของหวาน ตอนนี่เขา
ลดเค็ม ลดหวานนะ หวานมันจะสร้างความเจ็บไข้ได้ป่วยทั้งนั้นนะ หวานนะ ขมมันเป็นยา ล้าง
ล้างสิ่งที่เป็นพิษในร่างกาย

เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา วิปัสสนาญาณมันจะล้างกิเลส ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนามัน
จะรู้จักกิเลสและเห็นกิเลส แล้วถ้าวิปัสสนา พิจารณาไปแล้ว สิ่งนี้มันเป็นพิษเป็นภัยทั้งนั้นนะ

สิ่งที่เป็นพิษเป็นภัย เห็นไหม ธรรมชาติ ธรรมชาติมันให้ประโยชน์ มันก็ให้โทษ ทุกอย่าง
ให้โทษ มันให้ประโยชน์ ของมันเป็นธรรมชาติ หยินกับหยาง กิเลสมันเป็นทางลบ ธรรม คุณงาม
ความดีมันเป็นทางบวก มันขับเคลื่อนหัวใจมาตลอด มันขับเคลื่อนหมุนไปง ูปกับนาม ที่ไหนมี
รูป ที่นั่นมีนาม แล้วรูปมันจะเคลื่อนไปด้วยนามมันหมุนไป

แล้วมันหมุนอย่างไรละ

ถ้ามันเป็นความจริงๆ ผูกมัดปฏิบัติขึ้นไปของเรา ขมเป็นยาๆ ถ้ามีความเพียรชอบ เดี่ยว
มันกระ้างกลางใจเลย แล้วกระ้างกลางใจนะ เวลามันเปิดหัวใจแล้วนะ ตู๊พระไตรปิฎกใน

ตู๊พระไตรปิฎกนอก ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เรามีกุญแจไขแล้วก็เปิดหนังสือ

ตู๊พระไตรปิฎกในมันรู้แจ้ง มันพร้อมเสมอเลย

หวานเป็นลม ขมเป็นยา

หวานเป็นลมๆ นั่งสมาธิ ฟังเทศน์ จะเทศน์ว่าการ จะโปรดสัตว์ หวาน หวานเจี๊ยะบเลย
โปรดใคร

ขมเป็นยา ทางจกกรม ที่นั่งสมาธิภาวนา ความเพียรกระหน่ำเข้าไป เพราะความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ

กิเลส ความคิดลบ ความคิดบวก มันเกิดมากับใจที่มันเป็นนามและรูปที่หมุน หมุน ขยับเคลื่อนชีวิตมาตั้งแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย ด้วยอำนาจวาสนามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระแล้ว กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญอีกหนหนึ่งเพราะเจริญขึ้นมาจากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติกันมาถึงที่สุดแห่งทุกข์ ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติ

คำว่า “วางข้อวัตรปฏิบัติขึ้นไป” มันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ละเอียดสุด มันเป็นการกระทำของท่าน มันเป็นเรื่องเป็นรอย เป็นกระบวนการ สิ่งที่ทำให้มันวิปัสสนาให้มันจบมันสิ้นเป็นขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา แล้วผู้จริงมี ถึงได้มาทดสอบตรวจสอบ ธรรมสาธุการ เอตมมุงคลมุตตมมัง ตรวจสอบ ตรวจสอบกันด้วยเวลาสนทนาธรรม มันจริงหรือเท็จ

เพราะมันมีจริงมาก่อน มีจริงมาก่อนต้องมีอำนาจวาสนา ถึงมีสติปัญญา ถึงรักษาหัวใจของตน ถึงประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้

แล้วผู้ที่มีอำนาจวาสนาน้อยกว่า แต่ได้เกิดร่วมกึ่งกลางพระพุทธศาสนา มีโอกาสได้การกระทำไป มันมีผู้รู้ ผู้มีการกระทำ ผู้รู้จริงคอยชี้คอยแนะ มันเป็นวาสนามากๆเลย

เราทิ้งโอกาสนี้ไป สิ่งมีชีวิตไม่มีต้นไม่มีปลาย มันจะหมุนของมันต่อไป มันจะเกิด มันจะตายต่อเนื่องไป แล้วถ้ามันเกิดมันตายต่อเนื่องไป มันไม่มีอะไรแปลกประหลาดนะ

เพราะในพระไตรปิฎก เวลาเขาไปถามพระพุทธเจ้าว่า พระพุทธเจ้าบอก เราเคยเกิดเป็นจักรพรรดิ เคยเป็นกษัตริย์ไม่รู้กี่รอบต่อกี่รอบ

พระโฬัสต์ว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ในสุดตันตปิฎก เวลาทศชาติ เกิดเป็นกษัตริย์ กษัตริย์เป็นจักรพรรดิมันยิ่งใหญ่ขนาดไหน ก็เกิดตายๆ ท่านบอกว่าท่านเป็นจักรพรรดิเป็นกษัตริย์ไม่รู้กี่รอบต่อกี่รอบ มันเป็นมานานแล้ว

แต่ไฉนเราไม่ใช่ เราเกิดเป็นคน เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนานะ ขมเป็นยา ธรรมและวินัย สิ่งที่ยึด บังคับเป็นกติกากับชีวิตของเรา แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริง

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงไง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันมีความสุขในชีวิต มันก็เห็นคุณค่าแล้ว อืม! ถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติ เราไม่ทำให้จิตสงบ เราจะได้ลิ้มรสอย่างนี้เลย เราจะไม่รู้จักเลยว่าสิ่งนี้มันมีคุณค่า แล้วมีคุณค่ามากกว่าปัจจัย ๔ มากกว่าเรื่องโลกามิส เรื่องสุขทางโลก

ทางโลกเขามีความสุขกันนะ โอ้โฮ! มีมโหรีผสมโกช โอ้ย! มีความมาก สุขของเขาเหนื่อยเกือบตาย เสร็จงานกลับไปต้องไปพักผ่อน

ไอ้ของเรา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี อยู่ก็สุข สุขของเราเอง ไปไหนมันก็อยู่กับเรา มันเป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโก เกิดจากจิต อยู่กับจิต จิตของเราเอง ไม่ต้องอาศัยอะไรเลย ไม่ต้องอาศัยอะไรเลย

ของเขาไม่มีคอนเสิร์ตไม่สนุกนะ ไม่ได้สังคม ทุกข์เจียนตาย ยิ่งเขาได้ เราไม่ได้ โอ้ย! จะเป็นจะตาย

ไอ้ของเรา ใครจะดี ใครจะชั่ว เรื่องของเขา เราจะดูแลหัวใจของเรา

ขมเป็นยา สิ่งใดที่ทวนกระแสกลับ ทวนกระแสอารมณ์ของเรานี้แหละ อารมณ์ที่มันอยากได้อยากเป็น หักห้าม หักห้าม อะไรที่มันจะทำตามแต่อำเภอใจของมัน หักห้าม หักห้าม ขมทั้งนั้นนะ แต่มันจะเป็นคนดี มันจะเห็นคุณมันเอง ศีลนะ ถึงเวลาแล้วจะเห็นคุณหมดเลย พอเห็นคุณขึ้นมา เออ! ความคิดอย่างนั้นผิด ทำไปแล้วบาปอกุศล อันนี้ถูก ทำไปแล้วปกติสุข ทำไปแล้วจิตใจเข้มแข็งขึ้น ทำสิ่งที่ดีงามขึ้น

หวานเป็นลม ขมเป็นยา

เอาความสะดวกสบาย เอาความพอใจของตน หวานเป็นลม เป็นเรื่องไร้สาระทั้งนั้น

ขมเป็นยา ขมเป็นยา จิตใจมันเติบโตขึ้น จิตใจมันเข้มแข็งขึ้น จิตใจมันเป็นผู้ใหญ่ขึ้น แล้วมันเอ็นดูผู้น้อย ผู้น้อยที่มาฝึกหัดใหม่ไง ผู้ฝึกหัดใหม่ก็เหมือนเราใหม่ๆ นั่นแหละ งงไถ่ตาแตกเลย แต่เราฝึกหัดไปๆ มันเติบโตขึ้น มันใหญ่ขึ้น แล้วดูแลน้องๆ ดูแลคนอื่น

เขาเป็นอย่างนั้นแหละ เหมือนเด็กน้อย ตีอกชกตัวจะเอาแต่ความพอใจของตัวเอง ไม่รู้ถูกรู้ผิด โตขึ้นมาถึงจะรู้ถูกรู้ผิด แล้วรู้ถูกรู้ผิดก็ทำไปแล้ว

จิตใจมันโตขึ้นมา จิตใจโตขึ้นมา

ขมเป็นยา ขม คำว่า “ยา” สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์กับการฝึกหัดปฏิบัติ ใครจะทิ้ง ใครจะขว้าง เราเก็บ เก็บไว้เวลามันเจ็บป่วยมันมาขอ เอาที่มันทิ้งมันขว้างให้มันกิน

ใครจะทิ้งจะขว้างช่างมัน แต่เรารักษาไว้ ดูแลไว้เพื่อคุณเพื่อประโยชน์กับหัวใจของเราเอง และคุณประโยชน์แก่ชาวพุทธในพระพุทธานุศาสน์

เขารู้เขาเห็นนะ เขาเห็น ตาของคนมี หูของคนมี เขารับรู้ได้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว สิ่งใดเลว สิ่งใดเป็นคุณจะเป็นคุณกับหัวใจของตน เอวัง